KERCELAK

Nazwę KERCELAK od razu kojarzymy z Warszawą, ściślej – z dawną, przedwojenną Warszawą. KERCELAK to uniwerbizacja utworzona od połączenia: plac Kercelego. Plac Kercelego natomiast otrzymał nazwę na cześć swego fundatora Józefa Kercelego. Kim był Józef Kerceli? „Otóż pan Józef Kerceli, obywatel miasta Warszawy, był niegdyś, z 80 lat temu, właścicielem obszernego placu przy rogatkach wolskich na rogu Leszna i Okopowej, wzdłuż której biegły okopy, czyli wały otaczające miasto od 1771 roku. Na tym rozległym, niezabudowanym placu, dogodnie położonym przy rogatkach, Magistrat postanowił urządzić targ do handlu paszą. Rozpoczęto pertraktacje, w rezultacie których Kerceli zgodził się wreszcie na propozycję i odstąpił swój plac miastu w roku 1867” – czytamy w artykule z 8 maja 1943 r. zamieszczonym w nrze 19. tygodnika ilustrowanego „7 Dni”. Z tego samego artykułu dowiadujemy się również, że gdy handel na placu zmienił charakter i można było tam kupić już nie tylko paszę, lecz dosłownie wszystko, „szuwaks, mydło i powidło”, spadkobiercy Kercelego „wystąpili do Magistratu z pretensją o zwrot placu pod pozorem, że został obrócony na inny cel niż handel paszą. — Pretensje spadkobierców były jednak przedawnione. Plac nie dał się i nadal się nie daje!”. Plac „nie dawał się” jednak tylko do 1947 r., kiedy to targowisko zniesiono w związku z budową trasy W-Z, a miejsce po placu zostało nieodwracalnie zatarte przez nową topografię miasta. Na pamiątkę po największym wolskim targowisku nazwę Kercelak nosi obecnie skrzyżowanie pobliskich ulic: Okopowej i al. Solidarności. Nazwę KERCELAK możemy wymawiać tak, jak ją zapisujemy, czyli [kercelak], lub tak, jak ją wymawiali dawni warszawiacy, a więc ze zmiękczeniem [kiercelak]. Mieszanie grup -ke-, -ge- i -kie-, -gie-, a więc wymawianie twardej pierwotnie nazwy ze zmiękczeniem (Kercelak – [kiercelak], nogę – [nogie]) lub miękkiej (zmiękczonej) – twardo (kiedy – [kedy], Genia – [genia]), jest cechą charakterystyczną gwary warszawskiej, tak charakterystyczną, że czyni tęże gwarę jedną z najlepiej rozpoznawalnych i to pomimo tego, że mało kto już się nią dzisiaj posługuje.